شیخ جعفر نقدی و کتاب «مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه‌السلام» ـ محمدمهدی کرباسچی
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث **سفینه**
سال دوازدهم، شماره ۴۸ «ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، پاییز ۱۳۹۴، ص ۹۷ـ۱۱۰

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

شیخ جعفر نقدی و کتاب «مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه‌السلام»

محمدمهدی کرباسچی *

چکیده: شیخ جعفر نقدی، محقق، و فقیه شیعی عراقی (۱۳۰۳-۱۳۷۰ق) آثار مکتوب بسیاری دارد. یکی از آن همه، کتاب «**مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب** علیه‌السلام» است که به تاریخ زندگانی، فضائل، شخصیت و پاسخ شبهات وارده درباره ایمان وی می‌پردازد. این مقاله به معرفی مؤلف و این کتاب وی که در سن ۱۹ سالگی آن را تألیف کرده، پرداخته است.

کلیدواژه‌ها: نقدی، جعفر؛ مواهب الواهب (کتاب)؛ ابوطالب- ایمان.

*. استادیار دانشگاه قرآن و حدیث karbaschi.m@qhu.ac.ir

مقدمه

درجات و مقامات آسمانی حضرت ابوطالب علیه‌السلام در روایات متعددی تبیین شده است، که علامه مجلسی در بحارالانوار ج ۳۵ به تفصیل بیان می‌کند. این حقایق را امامانی فرموده‌اند که فرزندان و نوادگان آن گرامی هستند. و به حکم عقل، بهترین معرفی برای یک شخصیت را از زبان فرزندان و نسل‌های آینده او باید فرا گرفت. ولی در سوی دیگر، گروهی سخن از ایمان نیاوردن حضرتش به میان آورده‌اند.

یکی از کج‌فهمی‌های برخی از اهل سنت و وهابیت، مسئلهٔ ایمان حضرت ابوطالب علیه‌السلام، پدر والاقدر امیرمؤمنان علی علیه‌السلام است. اینان، وی را به دلیل عدم اظهار عمومی ایمان خود به نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله به جهت امکان حمایت از برادرزادهٔ خود، مشرک پنداشته‌اند.

البته احادیثی که درباره ایمان حضرت ابوطالب علیه‌السلام رسیده رواج این مسئله تاریخی- اعتقادی در میان اصحاب اهل بیت علیهم‌السلام را نشان می‌دهد. نجاشی نیز در رجال خود برای پنج نفر از راویان حدیث، کتابی درباره ایمان آن حضرت ذکر می‌کند.[۱]

دربارهٔ حضرت ابوطالب و ایمان وی کتابها و مقالات مختلفی نگاشته شده است. از جمله پژوهش استاد ناصرالدین انصاری قمی (مجلهٔ میراث شهاب شمارهٔ ۷۰ و کتاب کتابشناسی اهل بیت علیهم‌السلام ص ۱۵ تا ۴۳)، ایشان در این اثر

۱. أحمد بن محمد بن أحمد بن طرخان الكندي أبو الحسين الجرجرائی الكاتب (رجال النجاشی / ص ۸۷)؛ أحمد بن القاسم (همان / ص ۹۵)؛ أحمد بن محمد بن عمار (همان)؛ سهل بن أحمد بن عبد الله بن أحمد بن سهل الديباجی (همان/ ص۱۸۶)؛ علی بن بلال بن أبی معاوية أبو الحسن المهلبی الأزدی (همان/ ص ۲۶۵)

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

بیش از ۱۶۰ اثر چاپی و خطی و به زبانهای مختلف را معرفی نموده‌اند.

یکی از آن همه، «مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه‌السلام» نگاشتهٔ علامهٔ محقق، شاعر توانا و مؤلف بزرگ، شیخ جعفر نقدی است. در این سطور به معرفی مؤلف گرانقدر و این اثر وی پرداخته شده است.

مؤلف

شیخ آقا بزرگ طهرانی وی را چنین معرفی می‌کند: هو الشیخ جعفر بن الحاج محمد بن عبدالله بن محمد تقی بن الحسن بن الحسین ابن علی النقی الربعی النوازی المعروف بالنقدی.[۱]

ولادت

شهر العماره واقع در استان میسان در جنوب شرقی عراق و در کنار رود دجله و در ۳۲۰ کیلومتری بغداد، زادگاه وی است. تولد وی را ۱۴ رجب ۱۳۰۳ق نوشته‌اند. خاندان وی معروف به علم و ادب بوده‌اند؛ پدرش شیخ محمد، اولین استاد وی بوده و در رشد علمی وی بسیار می کوشید. شیخ جعفر پس از مدتی به همراه پدر خود به نجف رفت و در حلقه‌های علمی آن شهر به علوم مختلف دینی مشغول شد. وی در فقه و اصول شاگرد بزرگانی چون مرحوم سید محمد کاظم یزدی (۱۳۳۷ق) و شیخ محمد کاظم خراسانی (۱۳۲۹ق) بود. نبوغ فکری‌اش در میان سایر همدرسان وی کاملاً مشهود بود و نهایتاً وی به بالاترین درجات علمی رسید و از مجتهدین زمان خود شد. وی سایر علوم همچون حساب و هندسه را نزد مرحوم سید هبة الدین شهرستانی آموخت.[۲]

۱. نقباء البشر/ ۲۹۷، الشیخ جعفر نقدی حیاته و جهوده الفکریة/۲۰۰.
۲. معارف الرجال ۱۸٤/۱.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

وی از اندیشه‌های عمومی و مطرح صاحب نظران در مجله‌های المنار، الهلال و المقتطف بی‌خبر نبود و آثار این آراء جدید را در خلال کتابهای وی می‌توان دید.

وی پس از درگذشت پدرش به عماره بازگشت و به دلیل همت بلند خود در نشر تعالیم دینی و قدرت در حل مشکلات اجتماعی، به سمت وکالت عام مرجع دینی آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی (۱۳۶۵ق) رسید. پس از مدتی به "مجلس تمییز الشرعی" بغداد راه پیدا کرد، بعد از آن به حله رفت و مجدداً به بغداد بازگشت. بعد از بازنشستگی ترجیح داد که در شهر مقدس کاظمین در نزدیکی مرقد امامان معصوم شیعه یعنی امام کاظم و امام جواد علیهما السلام سکونت نماید و به شهر خود عماره بازنگردد.[۱]

کتابها

از مرحوم شیخ جعفر نقدی، غیر از مقالات و اشعاری که در مجلات مختلف به چاپ رسیده است، ۲۸ کتاب در تاریخ، علوم اجتماعی، فقه و ادبیات بر جای مانده است . بیشتر این آثار در تاریخ و فضائل اهل بیت است، مانند:[۲]

الأنوار العلوية و الأسرار المرتضوية؛ تاريخ الإمامين الكاظمين؛ تدابير المنازل أو السياسات الأهلية؛ الحسام المصقول فی نصرة ابن عم الرسول صلی الله علیه و آله و سلم؛ زهرة الأدباء فی شرح لامية شيخ البطحاء؛ زينب الكبرى بنت الإمام علی علیه السلام؛ غرة الغرر فی أحوال الأئمه الإثنی عشر علیهم السلام؛ غزوات أميرالمؤمنين علی بن أبی‌طالب علیه السلام (الأنوار فی فضل حيدر الكرار)؛ فاطمه بنت الحسين علیه السلام؛ منن الرحمن فی شرح الفوز و الأمان فی مدح صاحب العصر و

۱. ماضی النجف و حاضرها ۳۵/۱.

۲. معجم المؤلفين العراقيين ۲۵٤/۱؛ الشيخ جعفر النقدی حياته و جهوده الفكرية/۱۸۷.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

الزمان علیه السلام؛ مواهب الواهب فی إیمان ابی‌طالب علیه السلام؛ المولد النبوی الشریف؛ نزهة المحبین فی فضائل أمیرالمؤمنین علیه السلام (أشعة الانوار فی فضل حیدر الکرار)؛ وسیلة النجاة فی شرح الباقیات الصالحات للعمری.

از او کتابهایی نیز در عقاید و اخلاق باقی مانده است، همچون: الإسلام و المرأة الحجاب و السفور؛ الدروس الإخلاقیه؛ ذخائر القیامة فی النبوة و الإمامة. در تاریخ نیز آثاری همچون: الروض النضیر فی شعراء و علماء القرن المتأخر و الأخیر؛ ضبط التاریخ بالأحرف و مانند آن نگاشت.

ذوق شعری

مقالات و قصائد بسیاری از وی در مجلات: العرفان، المرشد، التهذیب، الفضیلة، الإستقلال، النور، الهدی، بغداد، الإعتدال و النجف در عراق، مصر و سوریه به چاپ رسیده است.[1]

او در مدح و رثای اهل بیت علیهم السلام و عالمان دینی اشعار بسیاری دارد. بداهتاً شعر می‌سرود و مادهٔ تاریخ می‌گفت. سلیس و روان بودن از ویژگی‌های شعر وی است.

نمونه‌ای از شعر وی در مدح امام زمان علیه السلام چنین است:

طالت بغیبتک الأعوام و الحجج — فداک نفسی متی یأتی لنا الفرج
حتی متی الصبر و الدنیا قد امتلأت — جوراً و قد زاد فی آفاقها الهرج
نهضاً فرکن الهدی من بعد رفعته — قد هدمته رعاع الناس و الهمج[2]

خانم مرضیه بیگم جمالزاده حصار در پایان‌نامهٔ "جایگاه اهل بیت علیهم السلام در اشعار

۱. نقباء البشر فی القرن الرابع عشر / ۲۹۸؛ نرم افزار الجرائد النجفیّة.
۲. موسوعة النجف الأشرف ۱۲۲/۱۹.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

جعفر نقدی"، اشعار او را به چند قسم تقسیم کرده است: شعر دینی (مدح و رثاء) و دیگر اغراض شعری مانند: غزل، وصف، موعظه، شکایت، اخوانیات، عرفانی، تقریض... البته به دلیل نسبت بسیار زیاد شعر دینی نسبت به دیگر موارد، این بخش گسترده‌تر شده و به چند عنوان تقسیم شده است:

علویات، غدیریات، فاطمیات، حسینیّات، مدایح مشترک و عام، مدایح خاص، مهدویات، مدایح انصار، تاریخی و عقایدی، دفاعی. جمالزاده برای هر کدام از این اقسام، نمونه‌هایی ارائه کرده است. آنگاه این اشعار را از چند جهت بررسی کرده است:

- اسالیب شاعران در دفاع از اهل بیت: احتجاج، قیاس، هجاء، محاوره، تکرار.
- اسلوب بیانی: صور استدلالی و احتجاجی، تکرار، تتابع لفظی، سؤالی و خطابی.
- ویژگی‌های شعری: استفاده از صور بلاغی، محسنات بدیعی، اقتباس، وزن و قافیه، استهلال و شروع قصاید، حسن ختام، کاربرد اصطلاحات علمی.

جمالزاده فصل اول این رساله را که حدود ۶۰ صفحه دارد، به دو موضوع اختصاص داده: اول- بررسی اوضاع و احوال زمان نقدی. دوم- شرح حال آثار مکتوب نقدی، اعم از آثار منثور، اشعار و شروح و حواشی بر آثار دیگران.

دیدگاه بزرگان در مورد شخصیت او[۱]

- شیخ محمد سماری: شیخ جعفر نقدی نظم و نثر زیبایی دراد. او علامه‌ای دانا و فاضل است که در بسیاری از علوم تبحّر دارد، اراده و عزم راسخش او را بر آن داشت که برای تحصیل راهی نجف شود و کتابهای زیادی در علوم دینی و

۱. تمام این دیدگاه‌ها، از پایان‌نامه‌ی یاد شده نقل شده است.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

غیردینی بنگارد. (الطلیعة شعراء الشیعة، ج ۱ ص ۱۸۱)

– محمد حرز الدین: شیخ جعفر نقدی اهل علم، فضیلت و کمال بود. او شاعری تواناست و بالبداهه شعر می‌گفت. شعرش بسیار سلیس، آسان و قابل فهم است. (معارف الرجال ۱۸۳/۱)

– یوسف اسعد داغر: علامه شیخ جعفر نقدی اشعار زیادی در موضوعات مختلف دارد و این اشعار از هر گونه تکلف و پیچیدگی و دشواری به دور است. (مصادر الدراسة الادبیة ج ۳ بخش ۲ ص ۱۳۴۹)

بعلاوه شیخ جعفر خلیلی جایگاه او در قضاوت را ستوده است. (اعلام الادب فی الدهر الحدیث میر بصری ۲۴۳/۱)

وفات

مرحوم شیخ جعفر نقدی پس از عمری تلاش علمی، فرهنگی و اجتماعی سرانجام در روز هفتم محرم سال ۱۳۷۰ق در حسینیهٔ آل یاسین کاظمین در خلال مجلس عزاداری سیدالشهداء علیه‌السلام به صورت ناگهانی دارفانی را وداع گفت و بنا بر گزارش‌های مکتوب، کاظمین از خبر درگذشت وی لرزید!

علامه شیخ محمد السماوی نیز پنج روز قبل از وی از دنیا رفته بود و سید محمدصادق آل بحرالعلوم مادهٔ تاریخی دربارهٔ فوت این دو دانشمند در چهار بیت سروده که آخرین مصراع شعر چنین است: (أقضی جعفر بها و محمد) = ۱۳۷۰.

پس از انتقال پیکر شریفش به نجف اشرف در روز تاسوعا، در صحن علوی مقابل حجرهٔ شمارهٔ ۴۷ (نزدیک باب الطوسی) به خاک سپرده شد.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

آثار وی دربارهٔ حضرت ابوطالب علیه‌السلام

مرحوم نقدی دو اثر دربارهٔ حضرت ابوطالب علیه‌السلام دارد:

۱- زهرة الادباء فی شرح لامیه شیخ البطحاء

وی در این کتاب به شرح شعری از آن حضرت پرداخته است که با مطلع ذیل آغاز می‌گردد:

خلیلی ما اذنی لأول عاذل بصغواء فی حق و لا عند باطل

وی این قصیده را در کتاب مواهب الواهب نقل می‌کند و تصمیم خود را برای شرح این قصیده بیان کرده است.[۱] این کتاب را در سال ۱۳۵۶ق در نجف در ۵۰ صفحهٔ وزیری منتشر نموده است.

قصیده لامیه شهرت فراوان دارد و بیش از صد بیت است.[۲]

۲- مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه‌السلام که در ادامه به معرفی آن می‌پردازیم.

سال تألیف کتاب

شیخ نقدی این اثر را در سال ۱۳۲۲ق به پایان برده است.[۳] با توجه به تاریخ تولد وی در سال ۱۳۰۳ق، می‌توان گفت او در سن ۱۹ سالگی چنین تألیف ارزشمندی را آفریده است و این نشان از نبوغ علمی وی دارد که با امکانات محدود آن زمان و در ابتدای سنین جوانی چنین کتابی را قلمی کرده است.

۱. مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه‌السلام (سنگی)/ ۱۱۳.

۲. الصحیح من سیرة النبی الأعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله ۱۵/۴۴؛ الحجة علی الذاهب إلی تکفیر أبی‌طالب /۳۳۳؛ الدرة الغراء فی شعر شیخ البطحاء (دیوان أبی‌طالب: جمع، تحقیق و شرح دکتر باقر قربانی زرین) / ۱۱۹.

۳. مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه‌السلام (سنگی)/ ۱۵۴.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

انگیزهٔ تألیف

مؤلف در مقدمهٔ کتاب می‌نویسد:

آنچه که باعث نگارش این کتاب شد، عدم یافت کتابی مستقل دربارهٔ فضیلت و جلالت حضرت ابوطالب علیه السلام توسط نویسندگان بزرگ است؛ البته رسائلی در اثبات اسلام آوردن و بیان نجات وی وجود دارد. سپس می‌افزاید: من دوست دارم تا آنچه که در احوالات، روایات و اخبار حضرت ابوطالب در کتب گوناگون به صورت پراکنده است، یکجا جمع‌آوری کرده و فضائل بلند و مناقب رفیع او را از هر گوشه برچینم. و رموز پنهان روایاتی را که درباره ایشان است آشکار سازم.[۱]

به نظر می‌رسد آنچه که در این کتاب نسبت به آثار قبلی دربارهٔ حضرت ابوطالب علیه السلام جدید است و مؤلف به آنها نظر داشته است، جمع‌آوری احوال آن حضرت از کتب تاریخی معتبرتر شیعه و اهل سنت است؛ چرا که دربارهٔ حضرت ابوطالب علیه السلام کتابهای بسیاری تألیف شده، ولی ظاهراً مؤلف ما جامعیتی را که مدّ نظر وی بوده، از جهت نقل همه اقوال تاریخی، حدیثی و پاسخ به شبهات وارده، در آثار قبلی ندیده است.

همچنین تبویب مناسب مطالب توسط مرحوم نقدی در این اثر نیز یک نوآوری نسبت به کتب پیشین در این باره است که پیدا کردن مطالب مربوطه را آماده می‌کند.

---

۱. مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب علیه السلام / ۳.

ساختار کتاب

مؤلف، این کتاب را در یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه قرار داده است. فهرست این کتاب بر اساس نسخهٔ چاپ سنگی آن چنین است:

مقدمه کتاب دو فصل دارد:

۱) نسب حضرت ابوطالب و مختصری از شرح حال پدران ایشان. (ص ۳-۱۲)

۲) مختصری از شرح حال برادران آن حضرت. (ص ۱۲-۱۹)

ابواب دوازده‌گانه کتاب بدین شرح است:

۱) نام، القاب، کنیه، تاریخ ولادت، محل زندگی، جلالت وی در زمان جاهلیت و اسلام، خطبهٔ ازدواج ایشان با حضرت فاطمه بنت اسدعلیهاالسلام و مختصری از مناقب آن بانو. (ص ۱۹-۲۶)

۲) عدم کفر آن حضرت به خداوند، حتی چشم به هم زدنی، و اینکه او از اوصیاء انبیاء بوده است. (ص ۲۶-۳۵)

۳) کراماتی که همچون معجزه از آن حضرت صادر شده همانند خبر دادن از امور پنهانی (ص ۳۵-۴۲)

۴) فضائل، مناقب و روایاتی که دلالت بر تنزیه و تصدیق وی توسط نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله دارد و بیان این نکته که بغض حضرت ابوطالب علیه‌السلام مایهٔ کفر است. (ص۴۲-۵۱)

۵) شأن و جلالتی که خداوند با تقسیم دو نور نبی و وصی بین او و برادرش عبدالله، به حضرت ابوطالب علیه‌السلام داده است و روایت مثرم و فضیلتی که آن روایت برای آن حضرت بیان می‌دارد. (ص ۵۱-۵۹)

۶) تربیت و کفالت رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله توسط حضرت ابوطالب علیه‌السلام (ص ۵۹-۶۷)

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

۷) خدمات ابوطالب علیه‌السلام به رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله و بیان بشاراتی که توسط وی برای آن حضرت و فرزند خودش رسیده است و وصلت دادن پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله با خدیجه علیهاالسلام توسط او و بیان برخی فضائل حضرت خدیجه علیهاالسلام (ص ۶۷-۷۷)

۸) محبت ابوطالب علیه‌السلام نسبت به نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و دعوت کردن دیگران به دین آن حضرت و بکارگیری نهایت تلاش خود برای محکم ساختن پایه‌های دین اسلام (ص۷۷-۹۱)

۹) سختی‌هایی که در راه یاری نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله متحمل شد و رفتن جعفر به حبشه؛ و محاصره مسلمانان در شعب (ص ۹۱-۱۰۲)

۱۰) برخی از اشعار وی در مدح نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله علاوه بر آنچه در این کتاب آمده بود و روایات تاریخی که دربارهٔ آن حضرت رسیده است و غیره. (ص ۱۰۲-۱۲۲)

۱۱) اختلاف اقوال درباره وی و پاسخ برخی شبهات که با جایگاه وی و پدران نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله منافات دارد. (ص ۱۲۲-۱۳۵)

۱۲) تاریخ وفات، غسل، کفن و دفن وی و بیان آنچه که بعد از او برای رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله ایجاد شد و روایاتی که از وی نقل شده است. (ص ۱۳۵-۱۴۶)

خاتمهٔ کتاب نیز شامل یک قصیده از زینی دحلان صاحب کتاب اسنی المطالب فی ایمان ابی‌طالب و دو قصیده از مؤلف کتاب، شیخ جعفر نقدی در مدح حضرت ابوطالب علیه‌السلام و متن زیارت آن جناب است. (ص ۱۴۶-۱۵۳)

مصادر و شیوه نگارش کتاب

نقدی در پایان کتاب مصادری را که به طور مستقیم برای این تألیف از آنها بهره گرفته است، نام برده می‌برد. که ۴۷ مورد است. امّا اگر سایر کتابهای تاریخ،

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

سیره و لغت هم اضافه شود، بالغ بر ۲۰۰ مجلد خواهد شد.

از آنجا که مؤلف خود یک ادیب برجسته است، پس از هر بابی به توضیح لغات مشکل روایات و اخبار نقل شده می‌پردازد، با عنوان "ما لعله یحتاج الی البیان من هذا الباب".

مؤلف در این کتاب در موارد متعددی، از کتاب اسنی المطالب فی نجاة أبی‌طالب نوشتهٔ احمد بن زینی دحلان (۱۳۰۴ق) مطالبی را نقل می‌کند. متن کتاب اسنی المطالب بارها چاپ شده و ترجمه‌های آن به فارسی و اردو نیز مکرّر منتشر شده است.

این کتاب خود تلخیصی از کتاب "بغیة الطالب لإیمان أبی‌طالب" نوشتهٔ محمد بن عبدالرسول برزنجی شافعی (۱۱۰۳ق) است.

چاپ‌های کتاب

۱- چاپ سنگی کتاب که در زمان حیات مؤلف در سال ۱۳۴۱ق توسط مطبعه مرتضویه در نجف انجام شده است. این نسخه به خط احمد القمی و در ۱۵۹ صفحه و در قطع وزیری است. نسخه‌ای از این کتاب در کتابخانه علامهٔ امینی (مکتبة الامام أمیرالمؤمنین علیه السلام العامه) در نجف و نسخه‌ای در کتابخانه مجلس شورای اسلامی در تهران موجود است.

نام کتاب در صفحهٔ اول کتاب در قبل از شروع متن کتاب چنین است:

"مواهب الواهب فی فضائل والد امیرالمؤمنین و ناصر رسول رب العالمین أبی‌طالب علیه السلام".

اما مؤلف در صفحهٔ ۳ کتاب گوید: من کتاب را "مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب" نامیدم.

۲- مرحوم دکتر محمدهادی امینی، این کتاب را تحقیق نموده‌اند و آن را در سال

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]

۱۴۱۳ق توسط شرکة الکتبی در بیروت به چاپ رسانده‌اند. نام کتاب روی جلد این چاپ چنین است: "مواهب الواهب فی فضائل والد أمیرالمؤمنین أبی‌طالب علیه‌السلام"

۳- به دلیل اهمیت کتاب و ضرورت تحقیق مجدد آن، این کار را به همراه صدیق فاضل جناب آقای دکتر مرتضی نادری آغاز کرده‌ایم و تصحیح جدیدی از این کتاب عرضه خواهد شد. إن‌شاء الله

صفحات اول و آخر از چاپ سنگی متن کتاب مواهب الواهب فی فضائل أبی‌طالب

منابع

کتابها

۱. أسنی المطالب فی نجاة أبی‌طالب، دحلان، احمد بن الزینی، تحقیق: السقاف، حسن بن علی، عمان، دارالامام النووی، ۲۰۰۷ م.

۲. أسنی المطالب فی نجاة أبی‌طالب، دحلان، احمد بن الزینی، تحقیق: الوردانی، صالح، قاهره، الهدف، بی‌تا.

۳. بررسی جایگاه اهل بیت در اشعار جعفر نقدی. مرضیه بیگم جمالزاده حصار (پایان‌نامه کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عربی). استاد راهنما: عزت الله مولایی نیا، مشاور: حیدر محلّاتی. قم: دانشگاه قم، دانشکده ادبیات، ۱۳۸۸.

۴. الحجة علی الذاهب إلی تکفیر أبی‌طالب، الموسوی، فخار بن معد، بیروت، دار الزهرا، ۱۴۰۸ق.

۵. الدرة الغراء فی شعر شیخ البطحاء (دیوان أبی‌طالب)، جمع، تحقیق و شرح، قربانی زرین، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۴۱۶ق.
۶. رجال النجاشی، النجاشی، احمد بن محمد، قم، موسسه النشر الإسلامی، ۱۴۲۹ق.
۷. الصحیح من سیرة النبی الاعظمﷺ، العاملی، سید جعفر مرتضی، قم، دار الحدیث، ۱۳۸۵ ش.
۸. طبقات اعلام الشیعه (نقباء البشر فی القرن الرابع عشر)، الطهرانی، آقابزرگ، نجف، المطبعه العلمیه، ۱۳۷۳ق.
۹. کتابشناسی اهل بیتعلیهم‌السلام، انصاری قمی، ناصرالدین، قم، بوستان کتاب، ۱۳۹۱ ش.
۱۰. ماضی النجف و حاضرها، آل محبوبه، جعفر، نجف، الآداب، ۱۳۷ق.
۱۱. مستدرک أعیان الشیعه، الأمین، حسن، بیروت، دارالتعارف، ۱۹۸۹م.
۱۲. مشاهیر المدفونین فی الصحن العلوی الشریف، الفتلاوی، کاظم عبود، قم، الاجتهاد، ۲۰۰۰ م.
۱۳. معارف الرجال، حرز الدین، محمد، قم، مکتبة آیة الله العظمی المرعشی النجفی، ۱۴۰۵ ق.
۱۴. معجم المؤلفین العراقیین فی القرنین التاسع عشر و العشرین، عواد، کورکیس، بغداد، الإرشاد، ۱۹۶۹م.
۱۵. مواهب الواهب فی فضائل والد امیرالمؤمنین ابی‌طالبعلیه‌السلام النقدی، جعفر، تحقیق: امینی، محمدهادی بیروت، شرکة الکتبی، ۱۴۱۳ق.
۱۶. مواهب الواهب فی فضائل والد امیرالمؤمنین و ناصر رسول رب العالمین أبی‌طالبعلیه‌السلام (سنگی)، نجف، مرتضویه، ۱۳۴۱ ق.
۱۷. موسوعة النجف الأشرف، الدجیلی، جعفر، بیروت، دارالأضواء، ۲۰۰۰م.

مقالات

۱. الشیخ جعفر النقدی حیاته و جهوده الفکریة (۱۸۸۵-۱۹۵۰م) دراسة تاریخیة تحلیلیة، کوفه، علی خان المدنی، علی عبدالمطلب، مجله دراسات مرکز الکوفه، شماره ۳۲، ۲۰۱۴ م.
۲. کتابشناسی حضرت ابوطالبعلیه‌السلام، انصاری قمی، ناصرالدین، قم، میراث شهاب شمارهٔ ۷۰، ۱۳۹۱ش.

نرم افزارها

۱. الجرائد النجفیه، العتبة المقدسة العلویه - کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، نگارش: ۱/۰۰.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.9.5]